

הלכות הדף היומי

מסגרת בכורות

תוכן עניינים

- א. כאילא ביבנה שהתירו לו (ביבנה) חכמים להיות נוטל ... אתי למיחשדיה ואמרי האי בעל מום תם הוא והאי דקא שרי ליה משום אנרא ... חד זימנא תקינו ליה רבנן תרי זימני לא תקינו ליה רבנן.....2
- ב. הנוטל שכר לדון דיניו בטלים להעיד עדותיו בטילין.....3
- ג. לחזות ולקדש מימיו מי מערה ואפרו אפר מקלה.....5
- ד. אם היה כהן מטמאהו מתרומתו מאכילו ומשקו וסכו ואם היה זקן מרכיבו על החמור ונותן לו שכרו כפועל.....5
- ה. מה אני בחנם אף אתם בחנם ומניין שאם לא מצא בחנם שילמד בשכר ...שלא יאמר כשם שלמדתי בשכר כך אלמדנה בשכר תלמוד לומר אמת קנה ואל תמכור 6
- ו. המקדש במי חטאת באפר חטאת הרי זו מקודשת אף על פי שהוא ישראל ... כאן בשכר הבאה ומלוי כאן בשכר הזאה וקידוש.....7
- ז. מנפח אדם בית הפרס והולך ... בית הפרס שנידש מהור.....8
- ח. א"נ בשאר טומאות דלא מזהר עליהו.....8
- ט. כפועל בטל אמר אביי כפועל בטל של אותה מלאכה.....9
- י. החשוד על הבכורות אין לוקחין ממנו בשר צבאים ולא עורות שאינן עבודים ... ואין לוקחין ממנו צמר מלובן וצואי אבל לוקחין ממנו טוי ובגדים.....12
- יא. החשוד על השביעית אין לוקחין ממנו פשתן ואפילו סרק אבל לוקחין מהם טוי ואריג ... תיכי.....13
- יב. החשוד להיות מוכר תרומה לשום חולין ... כל שיש בו זיקת תרומה ומעשרות אין לוקחין ממנו ... לאתויי קרבי דגים דמערבי בהו שמן זית.....15

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

דף כט.

**א. כאילא ביבנה שהתירו לו (ביבנה) חכמים להיות נוטל ...
אתי למיחשדיה ואמרי האי בעל מום תם הוא והאי דקא
שרי ליה משום אגרא ... חד זימנא תקינו ליה רבנן תרי
זימני לא תקינו ליה רבנן**

כבר התבאר לעיל דף כח: הנוטל שכר¹ להיות רואה בכורות אין שוחטין על פיו שמא יתיר משום שכרו.

וכדי שלא יבואו לידי חשד מותר למנותו אם הוא מומחה גדול וידעו בו חכמים שאין כמותו, שכיון שידעוהו חכמים ומינהו ודאי יודעין בו שהוא מומחה וחסיד.

וצריך בכך כמה תנאים.

שיפסקו לו שכר קצוב שכר על הראיה והביקור, כדי שלא יאמרו כל המרבה ליתן לו הוא מתירו לו.

ויתנו לו שכרו בין יהיה המום קבוע ויתירנו בין אם לא יהיה קבוע ולא יתירנו. כדי שלא יאמרו שבשביל שכרו מתירו למרות שהוא אסור.

ויתנו שמקבל שכר על הבהמה רק פעם אחת וזימנא² לראות אותה לעולם כל זמן שמביאין אותה לו. כדי שלא יאמרו אם לא יתירנו הרי זה מום קבוע, ומה שלא התירו הוא כדי שיביאו לו עוד פעם אחרת וישלם לו שכרו שנית.

¹ שו"ע ונו"כ יו"ד שיב א

² הטור כתב זה בשם הרמב"ם ותמה הב"י שהרי תלמוד ערוך הוא דתרי זימני לא תקינו ליה רבנן ולא קשה מידי דבגמ' (ס"ד) [י"ל] דלא תקינו ליה שכר אבל הוא אינו חייב לראות פעם אחרת וכן הוא באמת לחד תירוצא בתוס' שם קמ"ל הרמב"ם דחייב לראות לעולם. ט"ז ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

ובכל זה צריך³ שיהא ניכר שהוא שכר בטילתו, ולא יהיה שכר על הוראתו⁴, כגון שיש לו מלאכה ידועה לעשות בשעה שיש לו לדון, אומר⁵ להם תנו לי שכר פעולה של אותה מלאכה שאתבטל ממנה. אבל אם אינו ניכר, כגון שאין לו מלאכה ידועה אלא שאומר שמא יזדמן לי שכר בקניית סחורה וסרסרות, ובשביל זה מבקש שכר, אסור.

ואם הוא פועל ומבטל ממלאכתו נותן לו שכרו כפועל דהיינו כמה רוצה ליקח מי שיש לו מלאכה כזו כדי לישב בטל.

ועל ההליכה שהולך לראות היתר גמור הוא ליקח שכר עליה.

ב. הנוטל שכר לדון דיניו בטלים להעיד עדותיו בטילין

³ בטור כתוב והוא שיהיה שכר בטילתו ניכר ואם הוא פועל ומבטל ממלאכתו כדי לראות נותן לו שכרו כפועל שיש לו מלאכה כזו שבטל ממנה וכמה הוא רוצה ליקח כדי לישב בטל כן יתן לו עכ"ל ובס"ק קע"ז לא כתב הטור כן אלא אומדין כמה אדם בטל רוצה ליקח ולעשות עסק זה ובח"מ גבי השבת אבידה בס"ק רס"ד כתב כמה אדם רוצה ליקח לבטל ממלאכתו ולעשות מלאכה זו דהשבת אבידה וצריך טעם למה חילק בזה ביניהם והלא בגמרא אמרי' בכל הנהו תלת חד לישנא דישלם כפועל בטל של אותה מלאכה דבטיל מינה וא"כ צ"ע על הטור למה כתב כאן כאלו יושב בטל ולא כתב שיכול ליטול שכר על הראיה עצמה כיון שמתבטל ממלאכה ונראה דהטור ס"ל דבראית בכור אין שייך כלל מלאכה על כן אין שייך כאן רק לומר כמה יקח וישב בטל.

⁴ ועיין ערוה"ש כאן א – ה שהקשה דהיכן מצינו שנחשוד לישראל כשר שיאכיל דבר איסור בשביל ריוח ממון, ובתחילה תי' דאולי בחשש כרת חששו יותר דבכור בלא מום הוי קדשים בחוץ וחייב כרת, ועוד משום שהבכור עומד בחזקת איסור והוא בדיבורו מוציא מחזקת איסורו, ועוד משום דבבכור הוי הוראה והתורה אסרה לקבל ממון בעד הוראה ולא התירו רק בשכר בטילה ולכן כיון דעיקר הדבר אינו ע"פ דין גמור לכך חששו לזה, ועוד מפני שבמומי בכור יש בקיאות הרבה מה שרבים לא יבינו שהוא מום כדאמרין בסנהדרין [ה' ב'] ע"ש ולכן אפשר שיטעה בעצמו מפני תאוות הממון וידמה שהוא מום ובאמת אינו מום וכתב שלפי תירוצים אלו יהיה מותר א. עתה שאין מתירים רק במומין הגלויים לכל ליכא חשש זה. ב. דעתה בומה"ז דאין מתירים רק ע"פ ג' בני הכנסת ליכא כלל חשדא ותמה למה לא הזכירו זה הפוסקים וזה אין סברא לומר דבממון גם תלתא חשידי ואם כן מתרי טעמא ליכא חשדא חדא מטעם דהוי ג' ועוד מפני שאין אנו מתירים רק על מום גלוי, ולכן כתב ויותר נראה דהפוסקים לא ס"ל כפירש"י דטעמא דהנוטל שכרו לראות בכורות אין שוחטין על פיו הוא מטעם חשדא אלא כמ"ש הרמב"ן בהלכותיו וז"ל טעמא דהא מתניתין משום דאסור למישקל אנר הוראה ומאן דשקיל מבטל הוראה דיליה ומש"ה אין שוחטין על פיו וכו' ואי הוה איכא למיחש לחשדא לאילא נמי אסור וכו' אלא משום אנר הוראה הוא וכו' אלא אי קא מרח לישקול מירחיה ובטלותיה וכו' אבל אנר ראיא לא אא"כ וכו' כאילא ביבנה וכו' דכיון וכו' דכל שעתא ושעתא בעי למיחזי וכו' וקמיבטל ממלאכתו לגמרי תקינו ליה רבנן וכו' עכ"ל ולפ"ז שפיר אין חילוק בין מום גלוי למום שאינו גלוי ובין אחד לג'. דבכל גווני אסור ליטול שכר הוראתו.

⁵ לשון זה דווקא הוא שצריך לומר להם קודם, שאם לא אמר להם קודם הדין אינו נוטל אלא כשיעור שרוצה אדם ליקח ולישב בטל מאותה מלאכה שנתבטל ממנה. (סמ"ע ס"ק יד). אבל דעת הט"ז, שאם לא אמר קודם אין חייבים לא שכר כלל, ועיי"ש בקצוה"ח ס"ק ב שכתב כדעת הסמ"ע וכתב, "מיהו אם דן בעל כרחו של בעל דין נראה דאינו צריך לשלם לו שכרו כפועל". והנתיבות חידושים ס"ק ח כתב, שהעיקר כדעת הט"ז כיון שיכול הבעל דין למעון אילו אמרת לי קודם הדין שרוצה אתה שכר הייתי הולך לדיין אחר.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

כבר התבאר במסכת כתובות דף קה. וקידושין נח: שהנוטל שכר לדון, כל דיניו שדן בטלים⁶, שכך אמר להם משה לישראל (דברים פרק ד פסוק ה) רֵאֵה לַמִּדְתִּי אֶתְכֶם חֲקִים וּמִשְׁפָּטִים פֶּאֶשֶׁר צִוִּי ה' אֱלֹהֵי. ולשון ראה משמעו ראה ממני וגם אתם תעשו כמוני, מה אני למדתי בהנח אף אתם תלמדו ותשפטו בהנח⁷. חוץ מאותם דינים שידוע שלא נטל בהם שכר⁸. ואם החזיר הממון, דינו ועדותיו קיימים, שאין זה כשאר פסולים שצריכין הכרזה ותשובה, אלא קנס קנסוהו חכמים שיתבטלו מעשיו כל זמן שנוטל שכר⁹.

מי שידוע עדות לחבירו¹⁰ ואינו רוצה לבא להעיד עד שיתן לו זה¹¹ שכר שיעיד לו, עדותו בטלה¹², כמו הנוטל שכר לדון, דדין ועדות שוין הם ואין צריכין הכרזה, אלא הדין והעדויות בטל מעצמו¹³.

ואם החזיר הממון שקבל בשכירות, דינו ועדותיו קיימים, שאין זה כשאר פסולים שצריכין הכרזה ותשובה, שאין זה נפסל מחמת עבירה אלא קנס

⁶ ולענין אם קיבלו שכר אם צריכים להחזיר, מצד הסברא כיון דדינו בטלין, אי"כ לא עשה הפעולה שישכר אותו וצריך להחזיר, או מחמת כל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד. (מנחת חינוך שם אות ח).

⁷ ולא דוקא אותו הדין שידוע לנו שנטל בו שכר שבטל, אלא כל דינו שדן בטלים שסתמו נטל שכר על כולם, לפיכך סתמא כל דינו הם בטלים

⁸ כיון שאינו עובר עבירה במה שנוטל שכר אלא הוא קנס שקנסוהו, ולפיכך אין כל דינו בטלים. (סמ"ע שם ס"ק יג).

⁹ רמ"א לד יח

¹⁰ רמ"א שם לד יח

¹¹ זהו לשון הלבוש ומשמע שאפילו רק צד אחד משלם פסולו משום שאינו בחינם אבל עיין נתיב"מ ביאורים סק"י דדוקא כשנוטל משני צדדין, אבל כשנוטל רק מצד אחד פסול מטעם נוגע. ואפילו החזיר השכר אחר שהעיד, פסול, משא"כ כשנוטל משני צדדין, כשר כשהחזיר השכר, כמו שמסיים בהג"ה. ואפילו נטל משני צדדים והוא אחר זמן רב דינן לחוש לשבחה ומעיד משום השכר, פסול משום נוגע. וכן לילך ולראות הענין ושיהיה עד לבסוף, אינו מותר להיות עד רק כשנוטל משני צדדין, אבל כשנוטל רק מצד אחד אסור להיות עד, רק כשאינו נוטל רק שכר בטלה דמוכח.

¹² עיין תומים (סק"ז) שלא כל העדות פסול דמחזיקין שנוטל שכר, וגם אם ישנו עוד שנים שלא נטלו שכר לא נתבטלה עדותו כדין נמצא ביניהם קרוב או פסול. וגם אם העיד לחובת זה שנתנו לו שכר להעיד לא נתבטל עדותו, ע"ש.

¹³ ועיין בקצוה"ח שם ד שבת שובת מוהר"י ל"ב נסתפק אם נוטל שכר להעיד פסול מדרבנן או מן התורה, והביאו לספק הזה הספק האחר שנסתפק שם נוגע דפסול אם הוא משום דחשידינן ליה למשקר בשביל הנאתו אי"כ נוטל שכר להעיד נמי פסול מן התורה משום דחיישינן לשקר, ואי נימא פסול נוגע הוא משום דאדם קרוב הוא אצל עצמו אבל לא חיישינן למשקר אי"כ נוטל שכר להעיד כשר מן התורה, וכתב הקצוה"ח לענ"ד נראה כלשונו האחרון דנוטל שכר כשר להעיד מן התורה ועיי"ש בדבריו.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

שקנסוהו חכמים הואיל ועבר על מה שדרשו מה אני בחינם כו' כנזכר, שיהיו כל מעשיו בטלין כל זמן שמכשול השכר תחת ידו.

ודוקא בעדים שכבר ראו המעשה שמחוייבים להעיד, כמו שמחוייבים הדיינים ג"כ לדון בין אדם לחבירו במצות עשה, אבל קודם שראו המעשה אינן מחוייבים לילך ולראות כדי שיעידו, ואז מותר להם ליטול שכר שילכו לראות ויבואו אח"כ ויעידו על מה שראו¹⁴. ומ"מ אם נוטלים יותר מכפי שכר בטלה דמוכה, י"א שהרי זה חשש פיסול¹⁵. וי"א¹⁶ שרק אם נטל מצד אחד אך אם נטל משני הצדדים מותר.

ג. להזות ולקדש מימיו מי מערה ואפרו אפר מקלה...

עוד התבאר שם שהשכר פסול¹⁷ בקידוש ובהזיה ואינו פוסל במילוי, כיצד הנוטל שכרו לקדש מי חטאת כלומר לערב אפר הפרה שלו במים חיים, או להזות מהן הרי אותן המים כמי המערה, הפסולים, והאפר כאפר מקלה שאינו כלום.

ד. אם היה כהן מטמאהו מתרומתו מאכילו ומשקו וסכו ואם היה זקן מרכיבו על החמור ונותן לו שכרו כפועל

עוד התבאר שם שנוטל הוא שכר למלאות המים או להוליכן, ומקדשין אותן בחנם ומזה מהן המזה בחנם.

¹⁴ ועיין שו"ע ונו"כ אבהע"ז קל כא שלא יטלו עדי הגט שכר יותר מכדי שכר בטלה דמוכה. וברמ"א שם וי"א דמתנין עם העדים שאם יקלקלו הגט שישלמו אותו, ומכאן זה מותר להם לקבל שכר הרבה, או מטעם דהעדים אסורים לישא הגרושה. ועיי"ש בבית מאיר שהביא מג"פ סי' ק"ך ס"ק ט' שרשאים ליטל שכר הרבה לילך לראות העדות בלאו הנהו טעמים שבהג"ה

¹⁵ אורים שם מא מהשו"ע אבהע"ז הנ"ל

¹⁶ עיין נתיב"מ ביאורים סק"י שלילך ולראות הענין ושיהיה עד לבסוף אינו מותר להיות עד רק כשנוטל משני צדדין, אבל כשנוטל רק מצד אחד אסור להיות עד מדין נוגע, רק כשאינו נוטל רק שכר בטלה דמוכה.

¹⁷ רמב"ם הלכות פרה אדומה פרק ז הלכה ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

היה המקדש או המזה זקן שאינו יכול להלך על רגליו ובא הטמא וביקש ממנו להלוך עמו במקום רחוק לקדש או להזות ה"ז מרכיבו על החמור ונותן שכרו כפועל בטל שבטל מאותה מלאכה שביטלו ממנה.

וכן אם היה כהן והיה טמא בטומאה המונעתו מלאכול תרומתו בעת שילך עמו להזות או לקדש ה"ז מאכילו ומשקהו וסכו ואם ביטלו ממלאכה נותן לו שכרו כפועל בטל של אותה מלאכה, שכל אלו הדברים אינן שכר שנשכר בקידוש או בהזאה שהרי לא הרויח כלום ולא נטל אלא כנגד מה שהפסיד.

ה. מה אני בחנם אף אתם בחנם ומניין שאם לא מצא בחנם שילמד בשכר... שלא יאמר כשם שלמדתי בשכר כך אלמדנה בשכר תלמוד לומר אמת קנה ואל תמכור

כבר התבאר במסכת נדרים דף לז: שכל¹⁸ מי שיודע ללמוד תורה חייב ללמד עם אחרים בחנם, בין בתורה שבכתב בין בתורה שבעל פה, שכן למדו רז"ל מקראי דכתיב שנאמר (דברים ד פסוק יד) וְאַתִּי צִוִּיה יְקֹנֶךָ בְּעֵת הַהוּא לְלַמֵּד אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים וְנֹאמַר (שם פסוק ה) רְאֵה לְמִדַּתִּי אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים פֶּאֶשֶׁר צִוֵּנִי יְקֹנֶךָ אֱלֹהֵי וְגו' מאי כאשר צוני ה' אלא כאשר למדני, כלומר מה הוא למדני בחנם אף אני חייב ללמד אתכם בחנם כל מה שלמדתי ממנו יתברך, והוא הדין מהיום והלאה כל מי שילמוד עם אחרים כמוני עמכם חייב ללמוד בחנם, והיינו בין תורה שבכתב בין תורה שבעל פה.

תורה שבכתב יש בה פיסוק טעמים, פירוש לנגן המקראות כהלכתן, וקיימא לן שזה אינו דאורייתא, לפיכך נוטל המלמד שכר שילמדם פיסוק הטעמים, וזה אפילו בגדול מותר. אבל בתורה שבעל פה אין בה שום היתר ליקח המלמד שכר ממנה.

וכל חידושי סופרים, דהיינו מה שנתקן מדרבנן, מותר ליטול שכר ללמדו.

¹⁸ שו"ע ונו"כ יו"ד רמז ה

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

וכל מלמד¹⁹ תינוקות מותר לו ליטול שכר, אף על פי שאסור ללמד תורה בשכר, מכל מקום התינוקות שהם קטנים הם צריכים שימור, לשמורם שלא יצאו החוצה ויעסקו בדברים בטלים, ובעד זה מותר ליטול שכר.

ומי שהוא בעל מלאכה ואומנות ומניח מלאכתו ומלמד, הרי זה מותר ליטול שכר גם מהגדולים שאינם צריכים שימור, לפי שאינו אלא שכר בטילה הניכר ומוכח מפני שביטל ממלאכתו. ואפילו אינו לומד עמהם אלא מקצת היום ומקצתו עוסק במלאכתו ופרנסתו.

ואם לומד עמהם כל היום ואינו עוסק בשום מלאכה ועסק כלל, מותר לו ליטול שכרו מהם אפילו אינו בעל מלאכה ואומנות כלל, לפי שאלו לא למד עמהם בודאי היה מוכרח לעשות איזה עסק להחיות נפשו ונפשות ביתו, ועכשיו שלומד עמהם כל היום ואינו עוסק כלל אין לך שכר בטילה הניכר ומוכח גדול מזה, ומטעם זה נהגו בימינו ליטול שכר עבור לימוד התורה בכל מקום.

1. המקדש במי חטאת באפר חטאת הרי זו מקודשת אף על פי שהוא ישראל... כאן בשכר הבאה ומלוי כאן בשכר הזאה וקידוש

כבר התבאר במסכת קידושין דף נח: שהמקדש באפר פרה אדומה²⁰, או במים שמילאן לעשותן מי נדה, הרי זו מקודשת²¹. וי"א²² שאינה מקודשת אלא דוקא בשכר הבאת האפר והמים, או בשכר מילוי המים.

¹⁹ שולחן ערוך הרב יורה דעה הלכות תלמוד תורה פרק א סעיף ב

²⁰ רמב"ם שם הלכה ג

²¹ לדעת רבינו אע"פ שאינו יכול ליטול שכר להזות ולקדש, יכול הוא ליטול שכר הבאה ומילוי לפיכך כשהוא מקדש בגוף המים והאפר, הרי היא נהנת מהם שיכולה ליטול פרוטה ממי שהוא צריך להם מחמת טורח הבאה ומילוי וכ"נ מפ"ר"ח ז"ל. מ"מ שם

²² השגת הראב"ד שם והרשב"א בחידושי הקשה עליו לפי מה דקי"ל דישנו לשבירות מתחילה ועד סוף א"כ שכר מלוי המים והבאת האפר הוי מלוה גביה ונראה לי דס"ל להראב"ד כדעת רבינו ירוחם הביא רמ"א בש"ע סימן כ"ח סעיף מ"ו דאם הכלי עדיין אצלו וקידשה בשכרו היא מקודשת לכו"ע דהוי ליה כמלוה שיש עליו משכון עיין שם וכאן מיירי שיש בידו האפר והמים א"כ הו"ל כמלוה במשכון ומקודש בשכרו וכו' דהראב"ד דקדק זאת נמי במתניתין דקתני באפר פרה ומי חטאת ולא קתני בהבאת אפר ומלוי המים על כרחך אשמעינן מתניתין דעיקר קידושין הויין משום היות האפר והמים עדיין בידו ובהן קידשה במלוה שיש עליה משכון ומסר לה המשכון אח"כ ולולי זאת המקדש במלוה אינה מקודשת ומיושב בזה קושיית הרשב"א. בני אהובה שם וראיתי להרב מוצל מאש הביאו הרב המגיה בס' מל"מ ז"ל בהל' (עדות) [סנהדרין] שהקשה לדעת הרב מהר"י ריוואנים ז"ל דסובר דלאחר שדן את הדין דשרי למשקל אנרא מאי מקשה תלמודא הכא נימא דהאי דקתני הכא דמקודשת דקאמר לה לאחר הזאה וקידוש. ולענ"ד קושיא לא חזינא דאי דקאמר לה מתחילה הרי את

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

ז. מנפת אדם בית הפרס והולך ... בית הפרס שנידש טהור

כבר התבאר במסכת פסחים דף צב: וחגיגה דף כה: וכתובות דף כח: שמי²³ שבא בבית הפרס כלומר שדה שיש בה ספק טומאת מת, שהיא אב הטומאה מדברי סופרים. לדוגמא: שדה שנחרש בה קבר, הרי זו "בית הפרס", ועפרה מטמא במגע ובמשא, לפי שהוששים שמא גררה עמה המחרשה עצם כשעורה מעצמות המת²⁴. שאסור לכהן לילך שם שמא יסיט ברגליו עצם כשעורה שמטמא במגע ומשא, מ"מ בערב פסח יכול להכנס שם בין כהן בין ישראל בצורה שינפת בפיו והולך, ואם יש שם עצם כשעורה ידחהו, ועצם גדול יראהו, ואם לא מצא עצם ולא נטמא שוחט ואוכל פסחו ואף על פי שהלך בבית הפרס לא העמידו דבריהם במקום כרת.

וכן בית הפרס שנידש ברגלי אנשים טהור לעושה פסח. ויבדוק אם נידוש ברגלים ומותר לעבור.

דף כט:

ח. א"נ בשאר טומאות דלא מזהר עלייהו

מקודשת לאחר שהזהר עליה הא ק"ל ישנה לשבירות מתחילה ועד סוף ובודאי דלאחר הזאה מקדשה ואומר לה בשבר מה שהזתי לך הרי את מקודשת הרי לא יהיב לה מידי דשבר הזאה אסרה תורה והו"ל כאיסורי הנאה וא"כ ליכא לאוקומי מתניתין בהכי. שער יאודה שם

²³ רמב"ם שם הלכה ח

²⁴ ונקראת "בית הפרס" על שם התפשטות הטומאה על כל השדה, מלשון פורס מפה, וכן "ויפרוש את האוהל" (שמות מ, יט) תרגומו ופרס ית פרסא. ויש מפרשים: על שם שנפרסו (נשברו) העצמות, והוא מלשון הכתוב (ישעיה נח, ז): "הלא פרום לרעב לחמך", שעל ידי החרישה נשברו ונתפורזו עצמות מהקבר

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובמל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

לא²⁵ הוזהרו הכהנים מלטמאות²⁶ אלא בטומאת מת בלבד אבל שאר טומאת כגון נבילות ושרצים וטומאת זיבות ונדה לא הוזהרו²⁷.

ומותר לכהן לשלוח ישראל ליטמא בשבילו²⁸

ט. כפועל בטל אמר אביי כפועל בטל של אותה מלאכה

מה שהתבאר לעיל שאסור ליטול שכר לדון²⁹ אם אינו נוטל אלא שכר³⁰ בטלתו מותר. והוא שיהיה ניכר לכל שאינו נוטל אלא שכר בטלתו, כגון שיש לו מלאכה ידועה לעשות בשעה שיש לו לדון, אומר³¹ לבעלי הדין –

²⁵ רמב"ם מומאת אוכלין פט"ז ה"ט ערוה"ש יו"ד סי' שסט סעי' י

²⁶ ועיין רש"י יומא פ"ע ב"ד ד"ה ולא תטמאו בהם – גבי אכילה כתיב אל תשקצו את נפשותיכם דהיינו אכילה ולא תטמאו בהם לא זו היא אזהרת טומאה, שהרי אין ישראל מוזהרין מליטמא, דכתיב אמור אל הכהנים וגו' (ויקרא כא) – כהנים מוזהרין, ואין ישראל מוזהרין, משמע לכאורה שמוזהרים על טומאת נבילו ושרצים ועיין גליון הש"ס שם שהקשה שלא מצינו שמוזהרים אלא רק בטומאת מת ועיי"ש שפת אמת שכתב "כוונת רש"י היא כדאי' בגמ' בר"ה (ט"ז ב) דאפי' טומאת מת החמורה כהנים מוזהרין ישראל אין מוזהרין כ"ש טומאה קלה, ולק"מ מ"ש הגרעק"א בגליון הש"ס" גם דבר פשוט וברור שאיסור טומאת כהן הוא רק למת, ולטומאת ע"ז ליכא שום איסור אף לריב"ב שתקרובת עכו"ם מטמאה באהל משום הקרא דזבחי מתים בחולין דף י"ג נמי ליכא שום איסור לכהן, וכ"ש לדינא דהלכה כרבנן דאף תקרובת עכו"ם אינה מטמאה באהל אף שטמאה במשא ליכא איסור לכהן (אגרות משה יו"ד ח"ב סי' קסג וכן עיין בשו"ת מהר"ש ענגיל ח"ג סי' פ)

²⁷ מלבד אולי קודם הרגל וזה שייך גם בישראלים עיין משנה למלך פט"ז מטומאת אוכלים ה"י ועיין דעת תורה למהרש"ם יו"ד סי' שסט

²⁸ הנה בדבר אם מותר לכהן לומר לישראל לקבור מת, פשוט וברור שליכא שום איסור דהא הכהן לא מיטמא בזה ולא שייך איסור כהונה ע"ז, ואין צורך כלל לדברי התו"ר וי"ד ולא לסברת הקצוה"ח בסימן קפ"ב סק"א במה שתירצו דלא שייך שליחות על מצוה שבגופו, דהא האיסור שעל הכהן אינו שלא יקבור מת אלא שלא יטמא למת, וכשמקבר ישראל את המת בשליחות הכהן אף שמדין שליחות נימא שנחשב כמו שקבר הכהן את המת מה לנו בכך הא עכ"פ לא נטמא הכהן בקבורה זו, ואף אם היה שייך שליחות על מצוה שבגופו נמי לא היה שייך לאיסור שליחות אף אם היה בזה דין שליחות. ול"ד כלל להא דב"מ דף י' דכהן שאמר לישראל קדש לי אשה גרושה ולאישי דאמר לאשה אקפי לי קטן, דהקידושין שעושה הישראל שתתקדש לכהן הוא האיסור והקפת הקטן הוא האיסור, ולכן כיון דהם לאו בר היובא שאין בזה חסרון דאין שליח לד"ע ויש לזה דין שליחות נמצא שהכהן הוא המקדש והאישי הוא המקיף, אבל הכא אף שהכהן הוא הקובר מדין שליחות הא לא נטמא שאין ע"ז שום איסור וח"ו לומר על הפמ"ג שיטעה בדבר פשוט כזה שיאסור מצד שהוא שלוחו דכהן ובפמ"ג בסימן רס"ג במשבצות סק"ג כתב רק שיש לראות מ"ט לא נימא שאסור לכהן לשלח ישראל להביא חפציו ממקום טומאה וכתב ויש לחלק פשוט שהוא חלוק זה ולא כתב הטעם משום שפשוט לכל לחלק והוא כדבארתי.

²⁹ רמ"א לד יח

³⁰ שו"ע שם ט סעי' ה' וסמ"ע ס"ק מז וש"ך ס"ק ו

³¹ לשון זה דווקא הוא שצריך לומר להם קודם, שאם לא אמר להם קודם הדין אינו נוטל אלא כשיעור שרוצה אדם ליקח ולישב בטל מאותה מלאכה שנתבטל ממנה. (סמ"ע ס"ק יד). אבל דעת הט"ז, שאם לא אמר קודם אין חייבים לא שכר כלל, ועיי"ש בקצוה"ח ס"ק ב שכתב כדעת הסמ"ע וכתב, "מיהו אם דן בעל כרחו של בעל

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | ובטלי' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

תנו לי שכר פעולה של אותה מלאכה שאתבטל ממנה, והוא שיקבל משניהם בשוה ומזה בפני זה. אבל אם אינו ניכר, כגון שאין לו מלאכה ידועה אלא שאומר שמא יזדמן לי שכר בקניית סחורה וסרסרות, ובשביל זה מבקש שכר, אסור ודיניו בטלים. אבל ליטול שכר באופן זה כדי לעשות פשרה מותר³².

אם הוא בעל מלאכה³³ ואינו מתעסק במלאכתו בשעה שבא הדין לפניו אף שמכוער הדבר ליטול שכר בטלתו, מ"מ אם נטל דינו דין³⁴.

דיינים הקבועים לדון, ומחמת זה אין עוסקים במלאכה או במשא ומתן כלל, וידוע שאם לא היו קבועים לזה היו עוסקים באיזה מלאכה, הרי זה כמלאכה הניכרת, וכאילו התנו קודם שדנים ע"מ לקבל שכר ביטול מלאכתם³⁵.

מה שנהגו ליתן שכר, הוא משום תקנת הקהל שמכיון שמחויבים לתת מקופת הקהל שכר לדיינים יכולים לתקן שלא ידון שום אדם בלי נתינת שכר ומשכר זה ינתן לדיינים בעד השכירות שחייבים הקהל ליתן להם. ומהראוי לירא שמים לפרש כך עם הקהל בשעה שנתקבל לדין³⁶.

וכן בעדים שחתבאר שאסור להם ליטול שכר זה דוקא בעדים שכבר ראו המעשה שמחויבים להעיד, כמו שמחויבים הדיינים ג"כ לדון בין אדם לחבירו במצות עשה, אבל קודם שראו המעשה אינן מחויבים לילך ולראות כדי שיעידו, ואז מותר להם ליטול שכר שילכו לראות ויבואו אח"כ ויעידו על מה שראו³⁷. ומ"מ אם נוטלים יותר מכפי שכר בטלה דמוכח, י"א שהרי

דין נראה דאינו צריך לשלם לו שכרו כפועל". והנתיבות חידושים ס"ק ח כתב, שהעיקר כדעת המ"ז כיון שיכול הבעל דין למעון אילו אמרת לי קודם הדין שרוצה אתה שכר הייתי הולך לדין אחר.

³² ש"ך ס"ק ז

³³ שדוקא בקניית סחורה וסרסרות שאינם דברים שתלויים בו ושמא לא יזדמן ואינו מצוי כל כך דיניו בטלים, משא"כ כשהוא בעל מלאכה רק שאינו עובד באותה שעה. (סמ"ע שם).

³⁴ סמ"ע ס"ק מז

³⁵ נתיבות המשפט שם ס"ק ט בשם האו"ת

³⁶ נתיבות המשפט שם חידושים ס"ק ו

³⁷ ועיין שו"ע ונו"כ אבהו"ז קל כא שלא יטלו עדי הגט שכר יותר מכדי שכר בטלה דמוכח. וברמ"א שם וי"א דמתנין עם העדים שאם יקלקלו הגט שישלמו אותו, ומכאן מותר להם לקבל שכר הרבה, או מטעם דהעדים אסורים לישא הגרושה. ועיי"ש בבית מאיר שהביא מג"פ סי' ק"ך ס"ק ט' שרשאים ליטול שכר הרבה לילך לראות העדות בלאו הנהו טעמים שבהג"ה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסנת בכורות

זה חשש פיסול³⁸. וי"א³⁹ שרק אם נטל מצד אחד אך אם נטל משני הצדדים מותר.

ובעין זה גם במוצא אבידה⁴⁰ שחייב⁴¹ לטפל בה ולהחזירה בחנם, אפילו בדבר של עצמו לא היה טורח בכך, ואפילו טורח הרבה על שוה פרוטה אחת⁴². כמו שהתבאר בב"מ דף ל:

במה דברים אמורים בטירחה⁴³, והוא אינו עוסק במלאכה אחרת, אבל אינו חייב להפסיד ממונו לקיים מצות השבת אבידה, ואפילו אינו הפסד ממש כי אם מניעת הריוח, אינו חייב מדינא⁴⁴.

אם בעל האבידה⁴⁵ או בית דין הבטיחו לו⁴⁶ לפצותו על הפסדו, נתחייב מדינא בהשבה, ויש אומרים⁴⁷ שמכל מקום אינו חייב להפסיד חפץ שלו.

נתבטל ממלאכתו⁴⁸ ועסק בהשבת אבידה מעצמו אף על פי שאינו חייב, ולא התנה בפני בי"ד או בעל האבידה, אינו יכול לתבוע מבעל האבידה כל מה שהפסיד ע"י ביטול מלאכתו⁴⁹, כי אם שכר כפועל בטל, ונחלקו הפוסקים איך מחשבים שכר זה.

³⁸ אורים שם מא מהשו"ע אבהע"ז הנ"ל

³⁹ עיין נתיב"מ ביאורים סק"י שלילך ולראות הענין ושיהיה עד לבסוף אינו מותר להיות עד רק כשנטל משני צדדין, אבל כשנטל רק מצד אחד אסור להיות עד מדין נוגע, רק כשאינו נטל רק שכר בטלה דמוכה.

⁴⁰ שו"ע ונו"כ רס"א

⁴¹ ובשו"ע הרב סעיף ל"ג כתב שחייב לטרוח בכל כוחו (כאבן האזל כתב לדעת הרמב"ן שבטרחא מרובה מותר ליטול שכר), ובכמה פוסקים מצינו לשון אסור ליטול שכר, ודייק המחנ"א ה' שכירות סימן טו מדברי הרא"ש שגם כשירצה בעל האבידה לתת לו שכר אסור לו ליטול,

⁴² שו"ע הרב הלכות אבידה סעיף ל"ז, וכתב עוד, בשלל הוא רשאי לותר על ממונו מפני טורח נופו ולא בשל חבירו, שהתורה לא חסה אלא על כבוד הבריות ולא על טורח הנוף. ויש להסתפק אם רשאי להניח האבידה ולשלם דמי האבידה מכיסו, שמצינו כן לגבי זקן ואינו לפי כבודו לענין לפנים משורת הדין, ואפשר דשאני התם שהוא פטור מדינא, אבל כשיש עליו חיוב אינו יכול לפטור עצמו ע"י ממון שלא מדעת בעל האבידה. פתחי חושן שם פרק ח הערה ב

⁴³ שו"ע ונו"כ שם

⁴⁴ שו"ע הרב סעיף ל"ג, וסיים, לפיכך אין חיוב השבת אבידה חל על מי שהוא בעל עסק, בין במלאכה בין בחנות או בשאר משא ומתן, בענין שע"י מרחו בהשבת אבידה יגיע לו איזה הפסד מניעת הריוח, ושלא לא יחזירנה לו בעל האבידה, עוד כתב בשו"ע הרב שאפילו הפסד הריוח שלו אינו אלא דינר והאבידה שוה מאה מנה, שלו קודם, והיינו מדינא, אבל כבר אמרו חז"ל שלא ידקדק בכך.

⁴⁵ שו"ע ונו"כ רס"ד ה

⁴⁶ בשו"ע הרב סעיף ל"ג משמע שה"ה אם יודע בבירור שחבירו ישלם לו מעצמו חייב.

⁴⁷ רמ"א שם בשם יש הולקים, וכתב הסמ"ע בטעמם שיכול לומר ניהא לי ביין שלי, וכתב באולם המשפט בסימן רעד שבדבר העומד לסחורה, דלא שייך רוצה בקב שלו, לכו"ע חייב.

⁴⁸ שו"ע שם

⁴⁹ הפוסקים הזכירו שהיה עוסק במלאכה, ויש להסתפק באומן שבמקרה לא היה עוסק במלאכה באותה שעה אבל כל רגע עלול לקבל מלאכה, וע"י ההתעסקות בהשבה לא יהיה במקומו ויתכן שיפסיד בכך, ומצד שני

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסנת בכורות

יש אומרים⁵⁰ ששמין כמה אדם כיוצא בו רוצה לפחות משכרו ולהיות בטל ממלאכתו שהיה עוסק בה, ויש מפרשים⁵¹ ששמין כמה היה רוצה ליקח כדי לבטל ממלאכתו להתעסק בהשבת האבידה, כגון שהיה עוסק במלאכה כבידה ומשתכר ארבעה דינרים, ועבור ההתעסקות באבידה שהיא קלה יותר היה נוטל ב' דינרים, נוטל ב' דינרים.

אם יש שם בית דין⁵² או ג' בני אדם⁵³, יכול להתנות עמהם על שכרו.

י. החשוד על הבכורות אין לוקחין ממנו בשר צבאים ולא עורות שאינן עבודים ... ואין לוקחין ממנו צמר מלובן וצואי אבל לוקחין ממנו טוי ובגדים

יתכן שלא היה מרויח כלל באותו זמן, ומדברי שו"ע הרב שכתב בעל חנות, משמע שגם זה אינו חייב, שהרי גם בחנות יתכן שבאותו שעה לא יבאו לקנות, כיון שדרך העולם שבאים לקנות, וזהו עסקו, ואף בדעיבד נראה שמחשבין לכל פירוש כדאית ליה כמה היה רוצה ליקח כדי לסגור עסקו ולישב בטל או להתעסק בהשבה. פתחי חושן שם הערה ח

⁵⁰ שו"ע שם, וכפירוש הסמ"ע, וכן פירש הש"ך סק"א, והיינו שאם היה עוסק במלאכה והיה משתכר שני סלעים, והיה מסכים לבטל ממלאכתו ולישב בטל ולקבל סלע, הרי שאינו מקבל רק סלע, ואף על פי שלמעשה לא היה בטל, שהרי עסק בהשבה, על זה אינו משלם לו כיון שמצווה בכך. ומ"מ לפירוש זה תלוי בכובד המלאכה שהיה עוסק בה, שאם היה עוסק במלאכה כבדה, בדרך כלל מתרצה אדם יותר לפחות משכרו ולישב בטל מאשר העוסק במלאכה קלה, אבל אין נ"מ במירחת ההשבה, שלפירוש זה אין מרחק זו עולה בחשבון כלל. ומשמע מדברי הפוסקים שאפילו הוא מוען עתה שלא היה מתרצה לפחות משכרו כדי לישב בטל אין שומעין לו, שמסתמא כל אדם ניחא ליה בזה, אא"כ התנה בתחלה על כך, וכן משמע בסמ"ע סק"ח, ומה שהזכירו הפוסקים פועל זה הכוונה לפועל כיוצא בו, ונראה שדבר זה הוא לכל הפירושים.

⁵¹ רמ"א סימן רסה סעיף א, והטור ביאר הטעם שעל המותר הרי הוא כמי שאין לו מלאכה, ונמצא שאינו מפסידו כלום, והוסיף הסמ"ע סק"ג דאע"פ שיש לו מירחה יותר בהשבה מעסק מלאכתו, על זה מצווה ועומד לקיים מצות השבת אבידה, ועי' עוד בב"י ובש"ך ובאחרונים פירושים אחרים בדין שכר כפועל בטל.

⁵² שו"ע שם, ומשמע בתוס' בסוגיא שעב"פ אין ב"ד יכולים לפסוק יותר מדמי האבידה, אבל בשוה לדמי האבידה, אף על פי שאין הבעלים מרויח כלום, אמרינן דניחא ליה בכך משום כושרא דחיותא וטירחה, ומסתבר שעם בעל האבידה יכול להתנות אפילו יותר מדמי האבידה אם מתרצה לכך, ועי' שער משפט סימן צ"ז סק"א.

⁵³ כן הוא ברש"י ובטור, אבל בשו"ע השמיטו, ועי' הגהות חכמת שלמה על הגליון.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

החשוד על הבכורות⁵⁴ למוכרן לשם חולין, או שחשוד להטיל מום בבכור ומוכרו בשם בכור בעל מום⁵⁵, אין לוקחין ממנו אפילו בשר צבאים מפני שהוא דומה לבשר עגל.

ואין לוקחים ממנו עורות שאינן עבודים אפילו של נקבה שמא יחתוך זכרותו ויאמר עור נקבה הוא,

ואין לוקחין ממנו צמר אפילו מלובן⁵⁶ ואין צריך לומר⁵⁷ צואי, כלומר מלובלך.

אבל לוקחין ממנו טווי ולבדין ועורות עבודים, שאינן מעבד עור בכור תמים מפני שהוא מיוחד לשהותו אצלו שמא ישמעו הדיינים ויקנסוהו כפי רשעו⁵⁸.

א. החשוד על השביעית אין לוקחין ממנו פשתן ואפילו סרק אבל לוקחין מהם טוי ואריג ... תיכי

⁵⁴ רמב"ם הלכות בכורות פרק ג הלכה ח

⁵⁵ כך פי' בר"ב במשנה ועיין מעשה רקח בינו שכתב שהוא חשוד למכור בכורות לשם חולין משמע שהוא ענין אחר שמוכר אותו לשם חולין כלומר שלא היה בכור מעולם. ולא ידעתי מניין לנו חששא זו דמאי דנחשדו הכהנים אינו אלא להטיל מום וכמ"ש רבינו פ"ב הל' י"ז אבל למוכרו לשם חולין לא שמענו וי"ל דרבינו דקדק מדרתנן החשוד דזה ניהו לחודיה ואם הכוונה על הטלת מום הרי כל הכהנים בחשדא זו לכך פי' דהכוונה שנחשד איזה פעם למכור הבכור לשם חולין דבזה לא נחשדו שאר הכהנים. אולם עיין תוס' חדשים במשנה שכתב ונראה דלא רצה לפרש להטיל מום משום דחמיר מפי דעבר על איסור מטיל מום בקדשים. ואף על גב דבבכור למכור נמי עבר משום ולפני עור לא תתן מכשול שמאכילו בשר אסור, מכל מקום במטיל מום איכא מלקות מה שאין כן בהא דהוי לאו שבכללות:

⁵⁶ מדרסתם רבינו משמע אפילו מלובן ממש. אולם בר"ב פי' מלובן מצואי קאמר, כלומר מרוחץ מצואתו, ועיין הו"ע עשיר על המשנה שכתב "מלובן והוא עדיין צואי, כלומר שאינו מלובן ממש בצבע לבן אלא שרוחץ לבר מצואתו, ולפי זה אם הוא מלובן ממש לוקחין ממש, דכולי האי לא טרח, כן נראה". וצ"ע, ועיין בתפא"י שם אות מא שכתב ונ"ל דאפ"ה נקט וצואי, דקמ"ל דדוקא במלובן שיש בו עדיין קצת צואי ולכלוך, שלא נתלבן ביותר, דכך נעשה ע"י רחיצה בשעה מועטת, אבל במלובן מאד, שניכר שנתלבן בחמה או בצבע לבן, מותר לקנות ממנו, דלזה צריך שהוי רב

⁵⁷ השתא צמר מלובן לא זבנינן ואף על גב דטרח לבנו צואי מיבעיא

⁵⁸ פירש"י ז"ל אי שמעי בי רבנן דבכור תם הוה וטעון קבורה מפסדי לי מינאי ומקפיד על טורחן ואינו מעבדן ע"כ. משמע דהוא מקפיד על טורח העיבוד ומדברי רבינו ז"ל לא משמע הכי אלא שמפרש שאינו רוצה להשהותו בידו שמא מתוך כך ישמעו הדיינים ויקנסוהו וכשיצא מתחת ידו ישבח הדבר. והרב"י ז"ל בטור י"ד סי' ש"א כתב לשון זה של רבינו ז"ל וכתב עליו כלומר והוא מקפיד מלהפסיד טורחו וכו' נראה דכוונתו דהטור ז"ל ורבינו שוים בפירוש שכתבתי. לח"מ

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסנת בכורות

מי שהוא⁵⁹ חשוד לעשות סחורה בפירות שביעית, או לשמור פירותיו ולמכור מהן⁶⁰ אין לוקחין ממנו דבר שיש עליו זיקת שביעית כלל ואפילו פירות האילן⁶¹, ואין לוקחין ממנו פשתן אפי' סרוק⁶² למרות שאין בו קדושת שביעית משום קנס⁶³, אבל לוקחין ממנו טווי ושזור היינו שרשרות עשויות בלי טווי, שאילו היה של שביעית לא היה טורה מיראתו שיודע לרבנן ויאסרום ויפסיד טרחו.

ואם נתן במתנה או שעבר ולקח פשתן מותר, וכן אם מת מותר ליורשיו.

וכן אסור ליקח מחשוד אפי' תבן ומורסן שאין בו משום ספיחין.

פירות שביד⁶⁴ ע"ה חוששין להן בין משום קדו"ש ובין משום איסור ספיחין ולא מהני ספק ספיקא דילמא הן מחו"ל או מששית או מגוי, אולם אם רובא של הפירות מהני ולכן אם רוב השוק משל חו"ל או משל ששית או של ששית וחז"ל יחד רוב כנגד פירות של שביעית מהארץ מותר ליקח מהשוק מתגר ע"ה מיהו מחשוד אסור ליקח אף כה"ג. וכל מה שאסור לקנות⁶⁵ מהחשוד הוא דוקא בקרוב לשביעית ולא דוקא קרוב אלא כל שיש בו רוב מאינם שביעית אפי' קרוב מותר בול ששית ושל חו"ל מותר אף מהחשוד לקנות⁶⁶.

⁵⁹ רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק ח הלכה יד

⁶⁰ אפי' אין בו משום סחורה דכיון שמשמרין ודאי אסור לו למכור מהן וכן אסור לקנות מהן ואפי' אם אין בו משום סחורה. קובץ אנרות ח"ב סי' קס"ב

⁶¹ דכל הנצמחין קאמר שיש בהן זיקת שביעית לענין לזרען ולעבדן בשביעית אף על גב שאין בהן קדו"ש ואיסור ספיחין ולכן אין לקנות גם פירות האילן מהחשוד. חזו"א שביעית סי' י"ב סקי"ב וסי' ט' סקי"ז וסי' כ"ו בסדר השביעית אות ה'.

⁶² כתוש ומתוקן במסרק ולא אמרי' אילו הי' מפירות שביעית לא הי' ממריח לסורקן שהי' מתיירא שיודע לרבנן ויאסרום ויפסיד טרחו דסריקה אינו מירחא כ"כ ואינו חושש לה וכן אין לוקחין ממנו כרכום

⁶³ חזו"א שם וכ"כ בקובץ אנרות ח"ב סי' קס"ב שם נתן לו במתנה מותר

⁶⁴ חזו"א שם סקי"ב ושמענו שמרן התיר ליקח מחשוד פירות ששית ופירות חו"ל

⁶⁵ חזו"א שם סי' י' סקי"ב ועי' רשב"א ותוס' הרא"ש וסמארי חולין ו' א' מה שהביאו בשם רשב"ם.

⁶⁶ דלא מקרי זיקת שביעית אלא בגדל מעצמו בשביעית ואף הדברים שאין אסורין משום ספיחין אין לוקחין מהן אבל של ששית ושל חו"ל לא מצינו דרך אמונה שם ק"ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובמל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

יב. החשוד להיות מוכר תרומה לשום חולין ... כל שיש בו זיקת תרומה ומעשרות אין לוקחין ממנו ... לאתויי קרבי דגים דמערבי בהו שמן זית

מי שהוא⁶⁷ חשוד למכור תרומה לשם חולין⁶⁸ אסור ליקח ממנו כלל דבר שיש בו זיקת תרומה ומעשר, כלומר שייך בו חיוב תרומה ומעשר או ששייך לחוש שנתערב בו דבר שחייב בתרו"מ אפילו קרבי דגים מפני שנותנין בהם שמן זית ויתכן שהוא תרומה.

וכן החשוד למעשר שני⁶⁹ למוכרן לשם חולין אין לוקחין ממנו דבר שיש עליו זיקת מעשר וכל זה קנס מדבריהם⁷⁰.

אפי' אם רוצה⁷¹ לאוכלם כתרומה וכמעשר שני אסרו לקנות מהם משום קנס. אולם בדיעבד אם קנאו מותר לאכלו בתורת חולין כיון שרוב חולין בידו שאילו היה רוב תרומה בידו בודאי הי' מתיירא שיוודע הדבר

ואין אסור אלא כל שלפניו, מה שנותן לפניו למכור בשוק אבל אצרו או מקום כינוסו זה על גבי זה ואפי' בספינה מותר ליקח ממנו מפני שהוא מתיירא לערב תרומה באוצרו שמא יודע הדבר לחכמים ויאסרו לו כל האוצר ויפסיד הכל.

⁶⁷ רמב"ם הלכות מעשר פרק יב הלכה טז

⁶⁸ שהרי מתרומה אין כל כך ריוח שאין דמיה יקרים שאין ראויה אלא לכהנים וצריך לשמרה בטהרה
⁶⁹ אבל החשוד למכור מעשר כיון שמותר לזרים לא קנסו תי"ט פ"ד דבכורות מ"ט ועי' רמב"ם פ"ה מגזלה ה"ח

⁷⁰ היינו שאפי' קונה לאכלו בדין תרומה ומע"ש אסור כנ"ל וגם אם קונהו לאכלו בתורת חולין מן הדין הי' להתירו משום דרוב ממכרו חולין כנ"ל ורק משום קנס אסרו. חזו"א דמאי סי' י' סק"ג ובוה מיושב קו' הר"י קורקום מה הוצרכו לקנס
⁷¹ חזו"א דמאי סי' י' סק"ג.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

